

Malerisk sensibilitet

Hvis man vil se, hvordan maleriet blev udfordret og fornyet for hundrede år siden, og hvordan det stadig bliver udvidet og ombrudt i dag, så besøg Øregaard Museum og Tranen, som tilbyder generøse indblik i Sigurd Swane og Astrid Svangren

Af Rune Gade

Ved et lykkeligt tilfælde kan man i denne tid se to udstillinger, næsten side om side, som omhandler malerisk sensibilitet. På Tranen viser den svenske kunstner Astrid Svangren (f. 1972) et installatorisk værk, der imidlertid i sin kerne er dybt malerisk. På det nærliggende Øregaard Museum kan man se en præsentation af den danske maler Sigurd Swane (1879-1973), der hundrede år tidligere eksperimenterede med maleriets muligheder.

Udstillingen af Sigurd Swane dækker hele hans lange, produktive periode som maler og forsøger at råde bod på hans lidt marginaliserede status i historien om den danske modernisme. I stedet for at måle Swane imod den internationale og lokale avantgarde forsøger udstillingen at peje særegenhederne og kvalitetene i hans værker og vurdere dem i deres egen ret.

Det er der kommet en fin, helstøbt og interessant udstilling ud af, og det giver god mening at se den på Øregaard Museum, hvis smukke park udgjorde et genkommende motiv for Swane i de år, hvor han boede på Tranegårdsvej i Hellerup og hellegede sig de helt nære omgivelser

i sin tilværelse. Udstillingen og det forskningstunge katalog, der ledsager den, antyder, at Swanes motiveriske valg af barnevognen og vasketøjet på tørresnoren i de år, frem for af sporvognene og de flanerende menneskemængder i indre by, har bidraget til, at han bliver betragtet som mindre modernistisk end for eksempel venen Harald Giersing.

Swane blev aldrig så grænsesøgende i sine kunstneriske eksperimenter som blandt andre Giersing, Edvard Weie og Olaf Rude. Udstillingen her viser dog tydeligt, at han aldrig opgav at udfordre sig selv, men blev ved med at lægge nyt til i sine afsøgninger af maleriets muligheder. Det gjorde han i begyndelsen med en markant betoning af det koloristiske, sådan som det var kendetegnende for denne generation, men med en mere lavmælt og lyrisk intensitet end flere af sine kolleger. Igennem hele sit liv var han optaget af at skærpe farvernes virkninger gennem brug af komplementærfarver, ofte løst og hastigt 'tegnet' på lærredet.

Selv om udstillingen på Øregaard Museum er lille, dækker den i tematiske afsnit hele livsværket. Den viser Swane som en facetteret kunstner, der uddrog små, sansemættede visuelle dramaer af alt, hvad han gjorde til et motiv. Den unge kunstners næsten programmatisk brug af farver,

kraftigt influeret af de franske *fauvister*, hvis værker han havde set under sit besøg i Paris i 1907, blev hurtigt afløst af mere afdæmpede eksperimenter, der undersøgte lys- og farvevirkninger, men altid i respekt for rummets enhed. Selv i senværkets flimrende, impressionistiske effekter fremstår tingene og rummene intakte og genkendelige, uanset hvor opløste de også er i stemningsdirrende atmosfærer.

Sensibilitet på Tranen

Hele den intense sensibilitet og følsomhed, som Sigurd Swanes livsværk vidner om, kan man så spørge, hvor man kan lokalisere i samtidskunsten her hundrede år senere. Det er lige præcis, hvad Tranen gør i dette forår, hvor alle udstillingerne finder sted under overskriften *Sensibilitet*. Sensibilitet bliver i det kuratoriske programskrift defineret som »en kultiveret fornemmelse – og en

gennemført følsomhed for noget«. Den første kunstner i rækken, som skal demonstrere dette, er Astrid Svangren.

Hun står bag det installatoriske værk, hvis fulde titel lyder *Amongst all sorts of colours/venus hair/and a day of thirst/a sleeping jellyfish/it is the memory place*. Værket opdaterer maleriet som medie og udfolder det i tre dimensioner, så det nærmer sig det skulpturelle, ligesom det lokalt tiltaler andre sanser end synet – med blandt andet duft og lyd. Som titlen antyder, handler værket om Venus, kærlighedsgudinden, den skumfødte, der er et særdeles velkendt motiv i kunsthistorien. Men det handler også om, hvordan erindringer kan blive vakt gennem sanselige stimuli.

Svangrens værk blander med andre ord et klassisk tema med nye formmæssige greb. Hvis værket handler om Venus, er det ikke ligefrem inden for en åbenlyst repræsentativ tradition. Så forvent ikke at møde frugtbarhedens gudinde på Gentofte Hovedbibliotek. Værket bliver snarere udgjort af Venus' attributter, der udgør de spredte og skrøbelige indikationer af det vandige element, det hav, hvoraf gudinden blev født. Hendes muslinger er her til gengæld, og de blodindfarvede rosenblade, ligesom hendes hår (eller noget, der ligner) – titlens Venushår – i lange rebfletninger udgør værkets centrum.

Flænset og fyldig

Vandets bølger er her også i form af lange baner af transparent plastfolie, der danner kurver gennem rummet fra gulv til loft. Vandets gnistrende reflekser er her i form af sammenkrøllede bunker af aluminiumsfo-

Udstillingen af Sigurd Swane dækker hele hans lange, produktive periode som maler

Speeddating på togstationen

På S-togsstationen i Vallensbæk lyser store skærme af digitaliserede bordtennisbolde de grå omgivelser op i franske Fred Sapey-Triomphes lysinstallationer

Af Anna Vestergaard Jørgensen

I 2014 åbnede kunsthallen DIAS – Digital Interactive Art Space på Vallensbæk S-togsstation. Ikke lige ved stationen eller i nogle tilstødende lokaler, men ganske enkelt ud fra den tanke, at kunsten skulle vises direkte på stationens ellers kedelige vægge. DIAS er som sådan den første kunstinstitution i Danmark, der helt og aldeles er fokuseret på digital kunst. Og som sådan også den første institution, der tager så

markant afsæt i et specifikt medie i stedet for en tidsperiode, rum, historie, eller lignende.

Det meget anderledes rum til en kunsthall betyder, at DIAS aldrig lukker – kun mellem udstillinger – og at kunsten kan ses 24 timer i døgnet. De meget frie rammer har desuden betydet, at DIAS kan agere meget fleksibelt i forhold til, hvem de samarbejder med. Således er der både samarbejder og udstillinger med så forskellige grupper som de lokale skoler i Vallensbæk, med studerende fra Københavns IT Universitet og med

danske og internationale kunstnere. En interessant antihierarkisk tilgang til kunstnervalg og kuratering.

Bordtennisbolde og pixels

I slutningen af januar åbnede den nu selvejende institution så udstillingen *YETI TV – a bouquet of pixels* med den franske lyskunstner Fred Sapey-Triomphe. Som titlen antyder, er der netop tale om en masse pixels – de små billedelementer, som de fleste helst vil være foruden, og hvorfor skærmopløsninger bliver fremstillet i hele tiden bedre og højere kvalitet med netop flere pixels. I Sapey-Triomphe's udstilling er der i modsætning hertil tale om en udstilling bestående af meget pixelerede billeder. Her er rækker af bordtennisbolde oplyst med LED-lys, så de hver især udgør en billedenhed i et

stort, sammenhængende billede eller en filmsekvens. Installationerne kunne minde lidt om nogle store lysreklamer, selvom billederne ofte er langt mere slørede, end på sådanne, og budskabet meget mere diffust.

I to af installationerne, som hver fylder en hel væg på stationen, kan publikum selv vælge mellem forskellige billedsekvenser ved at trykke på seks forskellige knapper, som sætter nye billeder i gang på 'skærmene'. I den tredje af installationerne – *Speed Dating* – hænger to mindre skærme ved siden af hinanden. Her træder en række personer fra gamle film frem. Mænd og monstre på den ene og elegante, feminine kvinder på den anden. Ideen er så, at alle personerne har 'mødt' hinanden i udstillingsdisplayet, inden dagen er omme.

På en måde er det en installation,

I stedet for at måle Sigurd Swane imod den internationale og lokale avantgarde forsøger Øregaard Museum at vurdere værkerne i deres egen ret. Her ses 'Badende drenge' fra 1913. Olie på lærred.
Foto: Johannes Larsen Museet.

lie, der nogle steder rummer små indsøer af gullig væske, hvori tørrede blomsterhoveder flyder rundt. Havets blå er her som strejf af blå farve på akryl og plastmaterialer. Brændingens utrættelige brusen mod kysten er her godt skjult inde i konkylernes sneglegange.

Det er en adspredt, næsten sprængt og flænset installation, men samtidig en fyldig og præcis indtagelse af det vanskelige rum på Tranen, som Svangren har foretaget. Det er maleri i et stærkt udvidet felt, påvirket af nutidens internationale tendenser på det felt – man fornemmer både elementer af Lynda Benglis, Eva Hesse og Karla Black i Svangrens arbejde. Men hun har også en helt egen sensibilitet, der både tematisk og formmæssigt bearbejder og fornyer en århundredelang tradition. Besyngelsen af frugtbarheden fremstår hos Svangren fragmenteret og distribueret ud på allegoriske partialobjekter, mens Venus er som sunket i havet.

Dermed er Svangrens værk et godt bud på, hvad både maleri og mytologi er og kan i dag, ligesom Swanes udstilling er et godt bud på, hvad sensibilitet var for en kunstner, der var næsten hundrede år ældre end Svangren.

kultur@information.dk

'Astrid Svangren. Amongst all sorts of colours'. Tranen. Gentofte Hovedbibliotek. Ahlmanns Allé 6. Hellerup. Indtil den 17. april.

'Sigurd Swane. Maleri'. Øregaard Museum. Ørehøj Allé 2. Hellerup. Indtil den 5. juni

der taler ind i tidens krav til, hvad det digitale blandt andet skal kunne: give en form for frihedsfølelse og mulighed for valg. Med knapperne, man kan trykke på og skifte billede med, er det lidt som at kunne vælge ny baggrund til sin telefon eller tablet, eller måske som et nyt coverbillede til Facebook-profilen. Hvilken baggrund skal de næste forbipasserende have?

Kritisk potentiale?

Det ser flot ud, det får den forbipasserende til at stoppe op og gøre et ophold i hverdagen. Men det er svært ikke at spørge, om installationerne er andet og mere end det – om der er et kritisk potentiale, eller om det er undersøgelsen af digitaliteten i sig selv, der er fokus for installationen.

I forbindelse med åbningen af DIAS åbnede daværende kurator og

nu direktør for kunsthallen, Rasmus Vestergaard, op for kritiske spørgsmål omkring det digitale i et interview med *Kunsten.nu*: »... hvad er så konsekvenserne af en digital livsførelse? Hvad sker der i realiteten, når du poster noget på Facebook? Hvad kan man egentlig med en database i dag? Hvordan kan virkeligheden manipuleres via det digitale?«. Spændende og vigtige kritiske spørgsmål, som det dog kan være svært at se, hvor Sapey-Triomphe's udstilling helt passer ind i. For nok er installationerne flotte og kan give et uplanlagt ophold i hverdagen, hvilket bestemt ikke er en kvalitet, der må undervurderes; men det havde ikke skadet om *YETI-TV* som udstilling var kommet en smule dybere i spørgsmål som, hvorfor den besøgende skal kunne vælge forskellige film (er det kun for

interaktionens egen skyld?), er der en sammenhæng mellem de valgte billedsekvenser og Vallensbæk Station, og hvilken betydning får det, når man pixelerer billeder (udover at billederne kommer til at fremstå anderledes). Og hvorfor lige bordtennisbolde? Det er måske spørgsmål, som ikke er til at svare entydigt på, men som kunne åbne mere op for installationerne og gøre dem til mere end baggrunde.

Generøst projekt

Overordnet set er det en meget generøs tanke at lave en kunsthall, der ikke venter på, at publikum kommer til institutionen, men lader institutionen integrere i det offentlige rum. Men det giver selvfølgelig også nogle udfordringer. Dels de mere lavpraktiske såsom, at det kan være frygteligt

koldt at se på kunst på en vindomstust S-togsstation, eller at lysforholdene og lydforholdene uden tvivl må være svære at styre. En af de største udfordringer må dog være, at DIAS er nødt til at henvende sig til et meget udefinerbart publikum, og som måske først og fremmest derfor skal have den effekt, at den er synlig for de fleste besøgende. Nemlig dem, der ikke havde planlagt at tage til kunstudstilling. Det kan måske blive en udfordring med digital kunst, der ikke på samme måde som Sapey-Triomphe's værker er farveeksplosioner, der »lyser op i en mørk tid«, som man kan læse om udstillingen.

Det er heldigvis ikke al kunst, der skæres på i øjeblikket, og DIAS støttes af Vallensbæk Kommune frem til 2020, så det bliver spændende at se, hvad denne på mange måder utra-

ditionelle kunsthall kan udvikle sig til med tiden.

kultur@information.dk

Fred Sapey-Triomphe: 'YETI TV – a bouquet of pixels'. DIAS, Vallensbæk Station. Indtil d. 28. marts 2016

**KUNST
HØJSKOLEN
PÅ ÆRØ**
www.kunstaeroe.dk